

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор

«___» _____ 2017 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Інноваційні технології в туризмі»
спеціальність 242 «Туризм»
спеціалізація «Управління розвитком туризму»
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2017/2018 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ ____ ” _____ 2017 року, протокол № ____.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Чуйко А.М., к.т.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Протокол від “ ____ ” _____ 2017 року № ____.

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

_____ Парфіненко А.Ю.
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Протокол від “ ____ ” _____ 2017 року № ____.

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
_____ Григорова-Беренда Л.І.
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Інноваційні технології в туризмі” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки рівня вищої освіти магістр для студентів спеціальності 242 «Туризм» спеціалізації «Управління розвитком туризму».

Програма упорядкована відповідно до навчального плану та кваліфікаційної характеристики магістрів.

Зараз в Україні починаються активні дії по переходу на інноваційний шлях розвитку економіки. Особлива увага в останній час звертається на удосконалення інноваційних процесів в області науки і техніки, матеріального виробництва. Тому дії по упровадженню досягнень науки і техніки в технології та управління в організаціях, які займаються наданням послуг населенню, є вельми актуальними.

Інноваційні процеси мають специфічні особливості, хоча і підпорядковуються загальним економічним законам. Це стосується і туристичного бізнесу, який відноситься до соціальної сфери. Більш того, туризм є частиною соціально-економічної системи суспільства, а в деяких країнах індустрію туризму навіть включають до виробничої діяльності. Туристичні фірми забезпечують знайомство з культурними цінностями та природною красою, займаються розміщенням та харчуванням споживачів, надають їм можливість відпочити та відновити свої сили – це теж у деякій мірі виробництво.

Персонал сфери туризму має діло з різними формами і методами організації відпочинку, культурного дозвілля, подорожей. Розвиток туристичного бізнесу можливий тільки на основі впровадження нових ідей, удосконалення процесів виробництва товарів і послуг та розширення їх асортименту.

Розрізняють інновацію-продукт, інновацію-процес і інновацію-сервіс. Хоча інноваційна продукція можливо має і більше значення для підвищення якості життя в тривалій перспективі, проте інноваційні процеси в туристичному бізнесі можуть виступати в самих різних формах, вони мають свої особливості, які справляють вплив на його розвиток. Тому важливим є вивчення теоретичних положень та практичного попиту в області створення і впровадження інновацій в туристичній галузі.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Інноваційні технології в туризмі” є ознайомлення студентів із теоретичними основами інноваційних технологій в туризмі, розробленням та запровадженням інноваційного туристичного продукту, використанням інноваційних технологій у його формуванні; обслуговуванням туристів; застосуванням нових інформаційних технологій комплектування, просування та продажу турів; формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- застосування теоретичних аспектів інноваційних технологій в практичній діяльності;
- ознайомлення з інноваційними технологіями у сфері туристичних послуг, новими технологіями у готельному, ресторанному сервісі та туризмі;
- використання продуктових та технологічних новацій у діяльності підприємств;
- ознайомлення із комп'ютерними засобами інформаційного забезпечення інновацій на основі функціональної моделі сучасного програмного забезпечення;
- розуміння взаємозв'язку технології надання послуги з технічними засобами, необхідними для її виконання;
- застосування методів оцінювання економічної ефективності інноваційних перетворень.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	5-й
Семестр	
9-й	9-й
Лекції	
32 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
72 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	
2 год. Виконання контрольної роботи	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- принципи інноваційних процесів у туризмі;
- види інновацій та їх диференціацію;
- моделі інноваційного підприємництва;
- основні елементи та принципи новітніх технологій в туристичній галузі;

- методи оцінювання економічної ефективності впровадження інновацій.

вміти:

- використовувати теорії інноваційного розвитку та принципи впровадження інновацій в сучасних умовах;
- аналізувати моделі інноваційного розвитку туристичних підприємств, міжнародний та вітчизняний досвід формування та впровадження інновацій у діяльність туристичних підприємств;
- оцінювати принципи та механізми функціонування інноваційних процесів;
- робити вибір напрямів і варіантів розвитку туристичних підприємств у нестабільному ринковому середовищі;
- впроваджувати інформаційні інноваційні технології в процеси обслуговування туристів та розробляти інноваційні проекти;
- формувати стратегії інноваційного розвитку підприємств, а також пропонувати нові форми і види туризму;
- обґрунтовувати нові потреби людей, що подорожують, та здійснювати організаційно-технологічне забезпечення інноваційних процесів обслуговування в туристичній галузі.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Сутність та функції інноваційної діяльності.

Тема 1. Вступ. Поняття інновації. Теорії інноваційного розвитку.

Об'єкт, предмет та задачі курсу. Мета вивчення дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами, значення для підготовки фахівців зі спеціальності 242 «Туризм». Теорія інновацій. Сутність, визначення, функції і місце у навчальному плані.

Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму. Технологічний підхід до формування інноваційного комплексу туризму.

Циклічний розвиток економіки. Дослідження М.Д. Кондратьєва. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера. Технологічні устрої розвитку та еволюція інноваційних теорій. Інноваційний пат. Теорія кризи. Теорія зростання П. Ромера.

Роль підприємця в інноваційних процесах. Підприємницька діяльність в туризмі та зміна управлінських парадигм у туристичних організаціях.

Види інновацій у туризмі за класифікаційними ознаками: сферою застосування, масштабами поширення, характером змін, предметом застосування, ступенем реактивності. Формування і впровадження, тривалість життєвого циклу інновацій. Повнота інноваційного процесу і ступінь новизни, характер інноваційної діяльності, ступінь інноваційних змін стосовно попереднього стану процесу (системи). Життєвий цикл інновацій.

Рекомендована література до вивчення теми: [5,6,7,10,11].

Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі.

Структура і стадії інноваційних процесів: нововведення; інноваційна діяльність; державна інноваційна політика; інноваційний потенціал; інноваційна сфера; інноваційна інфраструктура; інноваційні програми.

Об'єкти інноваційної діяльності в туризмі. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. Транснаціоналізація процесу туристичного виробництва.

Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Нові форми управління в туризмі: управління за контрактом, ділове партнерство, синдиціювання, корпоратизація, мережі та консорціуми, альянси тощо.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Джерела інноваційних можливостей та формування інноваційної політики.

Цілі і принципи діагностування інноваційного потенціалу туристичного підприємства. Методика діагностування інноваційного потенціалу. Розроблення основних напрямів діагностики потенціалу туристичної організації. Динамічне моделювання туристичного бізнесу. Управління інноваціями. Управління знаннями.

Рекомендована література до вивчення теми: [7,8,9,10,11,12].

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності.

Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Роль Всесвітньої туристичної організації в стимулюванні виникнення і розповсюдження інновацій.

Принципи гармонійного розвитку туризму. Національна інноваційна система. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у технологічно розвинених країнах світу. Методи активізації інноваційного процесу.

Система державного регулювання інноваційних процесів в Україні. Організація науково-технічних досліджень у сфері туризму. Напрями інноваційної стратегії сталого розвитку туризму.

Рекомендована література до вивчення теми: [6,8,9,10,11].

Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування.

Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. Використання інформаційних ресурсів Інтернет. E-mail Usenet для поінформовування про нові тури і ціни на них. Списки поштової розсилки (MailSender) й адресна інформація. Telnet. FTP. Gopher. WWW. Mime. Skipe та ICQ. Інтернет-вожж. Аудіо-гід.

Туристичні інформаційні термінали: наповнення, умови користування.

ІТ-рішення для туристичних компаній (Tourindex): пошукові системи, автоматичні модулі сайтів туроператорів (TourAdmin), установка модулів

продажу, пошуку пакетних турів та екскурсійних програм; каталогів готелів, підбору турів, турів зі знижками рейтингу популярності курортів / готелів (мінімальні ціни, вітрина турів та ін. TourClient).

Геоінформаційні технології (ГІС – технології). Тенденції розвитку моделей даних у ГІС. Електронні карти і атласи. Можливості ГІС для складання спеціалізованих схем маршрутів. ГІС та Інтернет.

Глобальні розподільні системи (GDS). Автоматизація туристичного офісу.

Віртуалізація інформаційного забезпечення туриста. Віртуальні подорожі.

Автоматизовані системи бронювання і резервування в туризмі. Склад послуг різних систем бронювання і резервування. Інформаційні системи бронювання мережі туристичних агентств (Tourdealer). Соціальні мережі як засіб інформування про тури. Мережі туристичної контактової реклами ClickTravel. Таргетинг.

Рекомендована література до вивчення теми: [6,7,8,9,10,11].

Розділ 2. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму.

Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі.

Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту. Продукт-захід, продукт-регіон, продукт-місцевість, продукт-товар, продукт-бренд тощо.

Диверсифікація видів міжнародного туризму. Особливості екстремального туризму. Нові види та форми організації подорожей. Сухопутний туризм: трекінг, альпінізм, велосипедний туризм, лижний туризм, гірські лижі, верховий туризм, джипінг. Пригодницькі тури та екзотик-тури, спелеотуризм. Повітряний туризм, відпочинок і розваги: планеризм, балонінг, парашутинг, кайтинг. Авіаційний туризм. Космотуризм. Водний туризм: рафтинг, подорожі на гребних і вітрильних суднах; екзотині плавзасоби (на підводних човнах, катання на морських хвилях, риболовні екстрим-тури, дайвінг) тощо. Археологічні і палеонтологічні екскурсії. Релігійний туризм. Етнографічні тури. Мілітарі-тури. Хобі-тури. Лікувальний туризм Музеї нових профілів. Новинки туристичних видань. Нові продукти інвективного туризму, курортного відпочинку, спа- та велнес-туризму. Система клубного відпочинку таймшер.

Маркетингові інновації в туризмі: інновації в дослідженні туристичного ринку, продукту, споживачів, конкурентів; інновації в маркетингових комунікаціях; інновації в маркетинговій цінній політиці; інновації в маркетингу продуктової політики; інновації в інформаційних технологіях; інновації в маркетингу збуту.

Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, готелях на курортах.

Рекомендована література до вивчення теми: [6,8,9,10,11].

Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності.

Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як товар. Використання прав на інтелектуальну власність у сфері туризму. Охорона і захист інтелектуальної власності.

Інноваційні конфлікти та можливості їх вирішення.

Рекомендована література до вивчення теми: [7,8,9,10,13].

Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі.

Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства. Сутність і структура фінансового механізму. Принципи побудови механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Економічна основа, джерела, форми і методи фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Власні ресурси туристичних підприємств (корпорацій) альянсів. Використання банківських ресурсів. Розвиток венчурного капіталу. Міжнародні інвестиції.

Макроекономічні джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку: державні замовлення та урядові закупівлі, соціальні фонди в туризмі; кредити під гарантію уряду, податкові стимули та бюджетне фінансування івентивних заходів у туризмі, підтримка експорту національного туристичного продукту; можливості донорського фінансування інноваційних проектів.

Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінювання інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінювання ефективності інновацій у туризмі.

Рекомендована література до вивчення теми: [6,8,9,10,11].

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Сутність та функції інноваційної діяльності												
Тема 1. Вступ. Поняття інновації. Теорії інноваційного розвитку.	18	6	2	-	-	10	22	2	-	-	-	20
Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі	16	4	2	-	-	10	11	1	-	-	-	10
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	17	5	2	-	-	10	11	1	-	-	-	10
Тема 4. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	19	5	4	-	-	10	22	2	-	-	-	20
Разом за розділом 1	70	20	10	-	-	40	66	6		-	-	60
Розділ 2. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму												
Тема 5. Інноваційні проекти в туризмі	16	4	2		-	10	22	2	-	-	-	20
Тема 6. Правові аспекти інноваційної діяльності	16	4	2		-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 7. Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі	18	4	2		-	12	20	2	-	-	-	18
Разом за розділом 2	50	12	6		-	32	54	6	-	-	-	48
Усього годин	120	32	16		-	72	120	12	-	-	-	108

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/в	з/в
Розділ 1. Сутність та функції інноваційної діяльності			
1	Вступ. Поняття інновації. Теорії інноваційного розвитку	2	-
2	Інноваційні процеси в туризмі	2	-
3	Державне регулювання інноваційної діяльності	2	-
4	Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	4	-
	Разом	10	-
Розділ 2. Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму			
5	Інноваційні проекти в туризмі	2	-
6	Правові аспекти інноваційної діяльності	2	-
7	Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі	2	-
	Разом	6	-
	Усього:	16	-

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин д/з
1.	Підготовка до усного опитування на тему «Вступ. Поняття інновації. Теорії інноваційного розвитку» за наступними питаннями: Теорія інновацій. Сутність, визначення, функції і місце у навчальному плані. Циклічний розвиток економіки. Дослідження М.Д. Кондратьєва. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера. Технологічні устрої розвитку та еволюція інноваційних теорій. Інноваційний пат. Теорія кризи. Теорія зростання П. Ромера. Роль підприємця в інноваційних процесах. Підприємницька діяльність в туризмі та зміна управлінських парадигм у туристичних організаціях. Види інновацій у туризмі за класифікаційними ознаками: сферою застосування, масштабами поширення, характером змін, предметом застосування, ступенем реактивності. Формування і впровадження, тривалість життєвого циклу інновацій. Повнота інноваційного процесу і ступінь новизни, характер інноваційної діяльності, ступінь інноваційних змін стосовно попереднього стану процесу (системи). Життєвий цикл інновацій.	10/20
2.	Підготовка доповідей на тему «Інноваційні процеси в	10/10

	туризмі» за наступними питаннями: Об'єкти інноваційної діяльності в туризмі. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. Транснаціоналізація процесу туристичного виробництва. Структура і стадії інноваційних процесів: нововведення; інноваційна діяльність; державна інноваційна політика; інноваційний потенціал; інноваційна сфера; інноваційна інфраструктура; інноваційні програми. Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Нові форми управління в туризмі: управління за контрактом, ділове партнерство, синдиціювання, корпоратизація, мережі та консорціуми, альянси тощо. Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Джерела інноваційних можливостей та формування інноваційної політики. Цілі і принципи діагностування інноваційного потенціалу туристичного підприємства. Методика діагностування інноваційного потенціалу. Розроблення основних напрямів діагностики потенціалу туристичної організації. Динамічне моделювання туристичного бізнесу. Управління інноваціями. Управління знаннями.	
3.	Підготовка доповідей на тему «Державне регулювання інноваційної діяльності» за наступними питаннями: Система державного регулювання інноваційних процесів в Україні. Організація науково-технічних досліджень у сфері туризму. Напрями інноваційної стратегії сталого розвитку туризму. Вплив політичної, економічної і соціальних сфер на інноваційні процеси в туризмі. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Роль Всесвітньої туристичної організації в стимулюванні виникнення і розповсюдження інновацій. Принципи гармонійного розвитку туризму. Національна інноваційна система. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у технологічно розвинених країнах світу. Методи активізації інноваційного процесу.	10/10
4.	Вивчення теоретичного матеріалу і перспектив практичного застосування інновацій на тему «Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування», а саме таких питань: Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі. Використання інформаційних ресурсів Інтернет. E-mail Usenet для поінформування про нові тури і ціни на них. Списки поштової розсилки (MailSender) й адресна інформація. Telnet. FTP. Gopher. WWW. Mime. Skipe та	10/20

	ISQ. Інтернет-вожж. Аудіо-гід. Туристичні інформаційні термінали: наповнення, умови користування. IT-рішення для туристичних компаній (Tourindex): пошукові системи, автоматичні модулі сайтів туроператорів (TourAdmin), установка модулів продажу, пошуку пакетних турів та екскурсійних програм; каталогів готелів, підбору турів, турів зі знижками рейтингу популярності курортів / готелів (мінімальні ціни, вітрина турів та ін. TourClient). Геоінформаційні технології (ГІС – технології). Тенденції розвитку моделей даних у ГІС. Електронні карти і атласи. Можливості ГІС для складання спеціалізованих схем маршрутів. ГІС та Інтернет. Глобальні розподільні системи (GDS). Автоматизація туристичного офісу. Віртуалізація інформаційного забезпечення туриста. Віртуальні подорожі. Автоматизовані системи бронювання і резервування в туризмі. Склад послуг різних систем бронювання і резервування. Інформаційні системи бронювання мережі туристичних агентств (Tourdealer). Соціальні мережі як засіб інформування про тури. Мережі туристичної контактової реклами ClickTravel. Таргетинг.	
5.	Підготовка до усного опитування на тему «Інноваційні проекти в туризмі» за наступними питаннями: Диверсифікація видів міжнародного туризму. Особливості екстремального туризму. Нові види та форми організації подорожей. Сухопутний туризм: трекінг, альпінізм, велосипедний туризм, лижний туризм, гірські лижі, верховий туризм, джипінг. Пригодницькі тури та екзотик-тури, спелеотуризм. Повітряний туризм, відпочинок і розваги: планеризм, балонінг, парашутинг, кайтинг. Авіаційний туризм. Космотуризм. Водний туризм: рафтинг, подорожі на гребних і вітрильних суднах; екзотині плавзасоби (на підводних човнах, катання на морських хвилях, риболовні екстрим-тури, дайвінг) тощо. Археологічні і палеонтологічні екскурсії. Релігійний туризм. Етнографічні тури. Мілітарі-тури. Хобі-тури. Лікувальний туризм Музеї нових профілів. Новинки туристичних видань. Нові продукти інвективного туризму, курортного відпочинку, спа- та велнес-туризму. Система клубного відпочинку таймшер. Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту. Продукт-захід, продукт-регіон, продукт-місцевість, продукт-товар, продукт-бренд тощо. Маркетингові інновації в туризмі: інновації в дослідженні туристичного ринку, продукту, споживачів, конкурентів; інновації в маркетингових комунікаціях; інновації в	10/20

	маркетинговій ціновій політиці; інновації в маркетингу продуктової політики; інновації в інформаційних технологіях; інновації в маркетингу збуту. Техніко-технологічні інновації. Інновації в процесах обслуговування в турфірмі, готелях на курортах.	
6.	Підготовка доповідей на тему «Правові аспекти інноваційної діяльності» за наступними питаннями: Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як товар. Використання прав на інтелектуальну власність у сфері туризму. Охорона і захист інтелектуальної власності. Інноваційні конфлікти та можливості їх вирішення.	10/10
7.	Підготовка до усного опитування на тему «Фінансове та інвестиційне забезпечення впровадження інноваційних технологій в туризмі» за наступними питаннями: Економічна основа, джерела, форми і методи фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Власні ресурси туристичних підприємств (корпорацій) альянсів. Використання банківських ресурсів. Розвиток венчурного капіталу. Міжнародні інвестиції. Фінансова складова інноваційного потенціалу підприємства. Сутність і структура фінансового механізму. Принципи побудови механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Макроекономічні джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку: державні замовлення та урядові закупівлі, соціальні фонди в туризмі; кредити під гарантію уряду, податкові стимули та бюджетне фінансування івентивних заходів у туризмі, підтримка експорту національного туристичного продукту; можливості донорського фінансування інноваційних проектів. Критерії результативності інноваційної діяльності. Ризики інноваційних проектів. Методи оцінювання інноваційних проектів. Види ефективності та проблеми оцінювання ефективності інновацій у туризмі.	12/18
	Разом	72/108

6. Методи навчання

Методи навчання – засоби спільної роботи викладача та студентів, за допомогою яких, у тих, хто навчається формуються потрібні знання, навички, вміння. Кожний метод - це струнка система взаємопов'язаних прийомів: усний виклад навчального матеріалу, обговорення матеріалу, показ (демонстрація) вправи, практичні роботи, індивідуальні роботи. Використовуються наступні методи навчання:

- методи організації та здійснення навчальної діяльності: словесні (розповідь, бесіда, лекція), наочні (показ, демонстрація), практичні, репродуктивні і проблемні, самостійної роботи і роботи під керівництвом викладача;

- методи стимулювання і мотивації навчання: методи формування інтересу (пізнавальні ігри, аналіз проблемних ситуацій), методи формування відповідальності в навчанні (роз'яснення суспільної і особової значущості навчання, пред'явлення педагогічних вимог);

- методи контролю і самоконтролю (усний і письмовий контроль, практичні роботи, машинний і безмашинний програмований контроль у вигляді тестів, фронтальний і диференційований, поточний і підсумковий).

Під час викладання дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як проблемні лекції, семінари-дискусії; кейс-метод, презентації.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг під час використання у навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної, управлінської діяльності фахівців та передбачає розгляд виробничих ситуацій, проблемних ситуацій тощо.

7. Методи контролю

Під час навчання одним із важливих моментів оцінювання є критерій знань студентів, який є невід'ємною складовою частиною будь-якого навчального процесу.

Засвоєння тем контролюється на семінарських, практичних заняттях, шляхом усних і письмових відповідей, шляхом виконання студентами запланованої контрольної роботи, поточних практичних та самостійних робіт, поточного тестового контролю та підсумкового контролю.

До контрольних заходів з дисципліни належать поточний, модульний (проміжний) та семестровий (підсумковий) контролю, які проводяться з метою оцінювання результатів на певному етапі навчання.

Підсумковий контроль засвоєння змісту розділів здійснюється по їх завершенню на підсумковому занятті – іспиті. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, контрольна робота										Екза- мен	Сума
Розділ 1				Розділ 2			Контрольна робота	Самостійна робота	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					
5	5	5	5	5	5	5	10	15	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для іспиту
90–100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Законодавча і нормативна література

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 01.12.2005 р. № 3161-IV.
2. ДСТУ 4268:2003 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги.
3. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів.

4. Збірник нормативних документів державного регулювання у сфері ресторанного бізнесу. / Черевко О.І., Малюк Л.П., Дейниченко Г.В., – Харків: ПКФ “Фавор ЛТД”, 2003. – 440 с.

Основна література

1. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія / за ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Університет. кн., 2008. – 615 с.

2. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник /О.І.Волков, М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін.: під ред. О.І.Волкова, М.П.Денисенко. – К.: Професіонал, 2010. – 960 с.

3. Новиков В.С. Инновации в туризме: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.С. Новиков. – М.: Академия, 2007. – 208 с.

8. Малахова Н.Н. Инновации в туризме и сервисе / Н.Н. Малахова, Д.С. Ушаков. – Ростов н/Д: Март, 2013. – 224 с.

Допоміжна література

1. Инновационный менеджмент / Ильенкова С.Д., Гохберг Л.М., Ягудин С.Ю. и др.. – М.: Юнити, 2007.- 324 с.

2. Инновационное развитие: экономика, интеллектуальные ресурсы, управление знаниями / под. ред.. Б.З. Мильнера. – М.: ИНФРА - М.: 2010. – 675с.

11. Михно М.А. Роль инноваций в туризме: учебник / М.А. Михно. – М.: 2014. – 210 с.

3. Морозов М.А. Информационные технологии в социально – культурном сервисе и туризме. Оргтехника: учебник / М.А.Морозов, Н.С. Морозова. – М.: Академия, 2013. – 240 с.

4. Севастьянова С.А. Региональное планирование развития, туризма и гостиничного хозяйства: учеб. пособие / С.А.Севастьянова. – М.: КНОРУС, 2017.: - 256 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.world-tourism.org> – інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації, який також містить інформацію національних туристичних адміністрацій країн, що входять до ВТО, статистичні дані.

2. <http://www.world-v-tourist.com> – віртуальний турист. Можна знайти туристичні довідники практично всіх країн світу, що містять карти, відомості з історії, культури країни, її природних умов, слайди із зображенням основних пам'яток, аудіо файли.

3. <http://www.travel-web.com> – система бронювання готелів і авіарейсів у мережі Інтернет, містить детальну інформацію про всі провідні готельні ланцюги й авіакомпанії, має систему пошуку за клієнтським запитом і підсистему «low prices» для пошуку сегментів з мінімальними тарифами.

4. <http://www.travel.net> – інформаційний розділ стосовно туризму в Інтернет, містить відомості про всі країни світу, в тому числі адреси посольств,

готелів, ресторанів тощо. Існують підрозділи: авіакомпанії, агентства, країни, тури. Зручна система перехресних посилань допомагає в пошуках інформації.

5. <http://www.travel.net> – розділ авіакомпаній на сервері travel.net, що містить інформацію про більш як двадцять п'ять авіакомпаній - розклади авіарейсів, типи літаків, карти напрямків, описи аеропортів, системи пілг тощо.

6. <http://www.travel.net/europe.htm> – інформаційний розділ європейських країн. По кожній країні наводиться загальна довідкова інформація, відомості про мови, грошову систему, карти областей та найбільших міст, списки готелів. Є можливість пошуку окремих готелів за їх класом (кількістю зірок) або місцем знаходження. Для швидкого входження до цього інформаційного розділу в адресі замість слова «europe», вказується назва країни.

7. <http://www.worldhotel.com> – розділ з туризму, що вміщує такі підрозділи: готелі, авіакомпанії, туроператори, фірми прокату, залізничні тури, круїзи, довідники курсів національних валют, погоди, географічні карти країн, календарі туристичних подій. Основна частка інформації припадає на країни Північної Америки.

8. <http://www.leisureplan.com> – система прийняття рішень для тур-агентств та їх клієнтів, містить інформацію по 4 розділах: готелі, тури, визначні пам'ятки, прокат автомобілів. Дружня система пошуку.

9. <http://www.travelocity.com> – система комп'ютерного бронювання всіх сегментів туру через Інтернет. Система дозволяє отримати детальну інформацію про авіарейси, готелі, прокат автомобілів, тури, визначні пам'ятки, має дружню систему пошуку готелів і рейсів. У картці бронювання необхідно вказати номер кредитної картки клієнта.

10. <http://www.fitur.sei.ces> – розділ Мадридської виставки Fitur.

11. <http://www.hcs.it.viaggi> – розділ Міланської виставки BIT.

12. <http://www.messe-berlin.de/itb> – розділ Берлінської виставки ITB.

13. <http://www.finnair.com> – інформаційний розділ Finnair розділ (Фінляндія).

14. <http://www.swissair.com> – інформаційний розділ Swissair (Швейцарія).

15. <http://www.lufthansa.com> – інформаційний розділ Lufthansa (Німеччина).

16. <http://www.greentour.com.ua> – спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму.

17. <http://www.utis.com.ua> – українська інформаційна система.

18. <http://www.tour-spravka.kiev.ua> – довідка по туризму.

19. <http://www.all-hotels.com.ua> – онлайнова служба бронювання готелів.

20. <http://www.visas.com.ua> – новини зі світу туризму.

21. <http://www.tourcompas.com.ua> – буковинський веб-сайт «Туркомпас»: нормативна база, довідкова інформація, послуги, Буковинські Карпати.

22. <http://www.karpaty.com.ua> – про активний відпочинок у Карпатах.

23. <http://www.skinet.ru/top/> – спортивно-туристичний портал.

24. <http://www.adrenalin.lviv.ua> – екстремальний туризм.

25. <http://www.tourism-carpathian.com.ua> – Рада з туризму Карпатського регіону.
26. <http://www.wold-tourism.org>.
27. <http://www.lhw.com>.
28. <http://www.mfa.gov.ua>.
29. <http://www.rada.kiev.ua>.
30. <http://www.tourism.gov.ua>.